

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_35_STAROMESTSKA_EXEKUCE		
Název materiálu:	Staroměstská exekuce		
Předmět:	dějepis	Ročník:	8.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	6. 12. 2012
Jméno autora:	Mgr. Martina Šlapalová		
Klíčová slova:	Habsburkové, poprava, odplata		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Seznámit žáky s průběhem Staroměstské exekuce		
Rozvíjené klíčové kompetence:	k učení, občanská		
Anotace, metodický list:	Žáci pracují metodou literárních kroužků na základě obdržených textů.		
Použité zdroje:	<p>HORA - HOŘEJŠ, Petr. <i>Toulky českou minulostí 3: Od nástupu Habsburků (1526) k pobělohorskému stmívání (1627)</i>. Praha: Baronet, 1994, s. 192-197. ISBN 80-85621-97-5.</p> <p>Staroměstská exekuce. <i>Wikipedie: Otevřená encyklopedie</i> [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Staroměstská_exekuce</p>		

Popis hodiny	<p>Nejprve zopakujeme historické události pomocí časové osy (1526, 1612, 1618).</p> <p>Žáci obdrží texty o Staroměstské exekuci.</p> <p>Jsou rozděleni do čtyřčlenných skupin, v nich si rozdělí role – shrnovač, vytvářec otázek, vyhledávač citací, spojovatel.</p> <p>Přečtou text a pracují podle zadaných rolí.</p> <p>Ve skupinách podle rolí postupně hovoří a diskutují s ostatními členy skupiny.</p> <p>Společně rozebíráme události, hledáme odpovědi na otázky žáků.</p>
---------------------	--

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SHRNOVAČ

- sepíše **hlavní myšlenky textu** (co nejstručněji a nejvýstižněji a ve správném pořadí – buď chronologicky nebo podle důležitosti)

VYHLEDÁVAČ CITACÍ

- vybere a napíše **dva nebo více úryvků (citátů)** a připraví si vysvětlení, proč je vybral
- připraví si výrazné přečtení úryvků před ostatními
- může se po přečtení také ptát ostatních, proč si myslí, že vybral právě tento úryvek

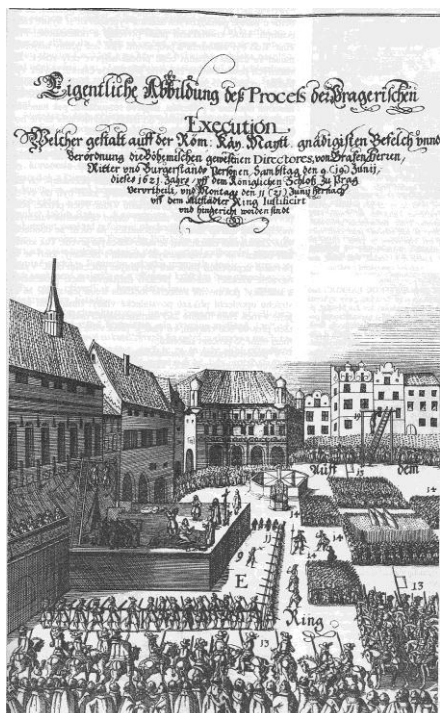
VYTVÁŘEČ OTÁZEK

- vymýšlí a sepíše **zajímavé otázky k textu**, na otázky nemusí znát sám odpověď a nemusí být zodpověditelné přímo z textu
- ostatní hodnotí, zda jim otázky připadají zajímavé

SPOJOVATEL

- píše, co mu text připomněl
- **hledá vazby (spoje)** TEXT a JÁ (osobní zážitky, zkušenosti), TEXT a SVĚT, TEXT a JINÉ TEXTY, FILMY,...

Staroměstská exekuce (poprava 27 českých "pánů")

ze dne 21. června 1621 byla hromadná poprava dvaceti sedmi vůdců stavovského povstání (tří pánů, sedmi rytířů, 17 měšťanů) na Staroměstském náměstí v Praze. Představovala nebývale krutou tečku za událostmi, které začaly třetí pražskou defenestrací 23. května 1618 a skončily 8. listopadu 1620 porážkou stavovských armád v bitvě na Bílé hoře u Prahy.

Exekuce byla šokujícím a hrozivým představením, které mělo dokázat tehdejší Evropě, že Habsburkové se nenechají zastrašit stavovským povstáním a žádná protestantská vzpoura nemůže ohrozit jejich autoritu.

Příprava

Poprava sedmadvaceti českých pánů začala 21. června 1621 v Praze na Staroměstském náměstí. Začalo se v pět hodin ráno, kdy se uzavřely brány města a císařské vojsko pod vedením generála Albrechta z Valdštejna obsadilo náměstí, ovšem zasáhnout nemuselo, neboť popravy probíhaly až překvapivě klidně.

Bylo postaveno lešení asi dvacet kroků dlouhé a široké, potažené černým sukem. Popravčím byl ustanoven kat Jan Mydlář, který měl připraven čtyři meče. Popravy trvaly od páté hodiny ranní do desáté.

Průběh exekuce

Jan Mydlář byl utrakvista, proto nechal odsouzené pomodlit se podle jejich přesvědčení před popravou. Odsouzenci přicházeli na pódium dle rodu, důstojenství a věku. První přišli na řadu direktori ze stavu panského. **Jáchymu Ondřejovi Šlikovi** byla nejdříve uťata hlava a poté pravá ruka. Další popravení, **Václav Budovec** a **Kryštof Harant** byli s'tati mečem. Následovalo sedm odsouzenců ze stavu rytířského, kteří byli s'tati, Bohuslavu z Michalovic k tomu byla uťata pravá ruka.

Kat Jan Mydlář popravuje pětapadesátiletého rektora pražské univerzity dr. Jana Jesenského. Nejprve kleštěmi vytáhl oběti jazyk (to byl trest za to, že Jesenský se pokoušel svést k rebelii i uherské stavy), a když jej vyřízl, věhlasného lékaře s'tal. Šest hrobníků v černých kápích zabalilo tělo do sukna rozprostřeného na popravčím pódium. Propadlístěm pak obět snesli „za scénu“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pět direktorů ze stavu městského byli taktéž s'ati. Následovala exekuce **Jana Jesenského**, kterému byl nejdříve vyříznut jazyk, poté byl s'at, jeho tělo bylo rozčtvrceno a části těla byly nabodnuty na kůly umístěné po hlavních ulicích. Jan Jesenský byl potrestán nejpřísněji, protože jako diplomat vyjednával v uhersku vojenskou podporu a napsal politicko-filosofický traktát *Pro vindiciis kontra tyrannos* (česky *Může být tyran svržen lidem?*), ve kterém obhajoval právo lidu svrhnout panovníka, pokud nejedná v jeho zájmu. Přední vůdci povstání byli rozčtvrceni a části jejich těl byly vystaveny na různých místech, dvanáct hlav bylo veřejně vystaveno. Dále byl městský úředník Mikuláš Diviš na hodinu přibit k šibenici za jazyk za to, že přivítal Fridricha Falckého při jeho příjezdu do Prahy (prameny se zmiňují o tom, že naštěstí nebyl porušen hlavní nerv a Diviš mohl po delší době opět mluvit).

Ani mrtvý dr. Jesenský neměl ještě klid. Jeho tělo pacholci téhož dne vyvezli za Horskou bránu – stála v místech, kde je dnes mimoúrovňová křižovatka U Bulhara – a tam bylo rozčtvrceno. Drsný obrázek je volnou dobovou fantazií anonyma.

Těla popravených

Bezhlavá těla byla předána rodinám, které ostatky svých příbuzných se všemi obřady pohřbily. Dvanáct hlav Mydlář uložil do železných košů a bidly je připevnil na Staroměstskou mosteckou věž. Lebka Jáchyma Ondřeje Šlika na četné prosby jeho vdovy, hraběnky Šlikové, mohla být snata již květnu 1622 na příkaz Karla z Lichtenštejna a byla pochována k jeho tělu. Zbýlých jedenáct hlav zde viselo až do vpádu saského vojska v listopadu 1631, poté byly sejmuty a se všemi poctami uloženy v Týnském chrámu. Od odjezdu saských vojáků v květnu 1632 při převzetí moci císařskými úředníky lebky

záhadně zmizely. Dodnes nikdo neví, kde hlavy českých pánů odpočívají. Podle tradice a rozmanitých pověstí jsou dosud ve skrýších kdesi v Týnu, anebo v blízkém chrámu sv. Salvátora.

Drastické scény pokračovaly ještě druhý den po staroměstské popravě. Na šibenici, kde visel Vodňanský, byl na dvě hodiny přibit za jazyk někdejší staroměstský písař Mikuláš Diviš. To byl ortel za to, že při prvním vjezdu Fridricha Falckého do Prahy vítal nového krále slavnostním projevem. Diviš si pak odseděl ještě čtyři roky a byl vypovězen ze země. Další tři „nehodní chvalořečníci“, V. Božecký, J. Kubín a J. Švehla, byli téhož dne veřejně vymrskáni z města.

HORA - HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí 3: Od nástupu Habsburků (1526) k pobělohorskému stmívání (1627)*. Praha: Baronet, 1994, s. 192-197. ISBN 80-85621-97-5.

Staroměstská exekuce. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Staroměstská_exekuce